

LIETUVOS NYKSTANČIŲ ŪKINIŲ GYVŪNŲ AUGINTOJŲ ASOCIACIJA

R. Žebenkos g. 12, Baisogala, Radviliškio raj.
El. p.: ukiniai.gyvunai@gmail.com

VIŠTINIŲ ŽASŲ VEISLINIO DARBO PROGRAMOS VYKDOMOS nuo 2010 m.

ATNAUJINIMAS

2019-2029 metams

1. Įvadas

Lietuvos pietvakarinėje dalyje (Suvalkijoje) vietinės žąsys buvo gerinamos Rytprūsių naminėmis žąsimis. Emdeno ir iš dalies Pomeranijos veislių žąsimis. Tokiu būdu Suvalkijoje labai ilgo ir sudėtingo kryžminimo keliu susidarė Vištinių žąsų veislinė grupė. Šios veislinės grupės žąsys pasižymėjo palyginti dideliu svoriu ir dėslumu, geromis penėjimosi ir mėsinėmis savybėmis. Tuometinėje Lietuvoje pagrindą žąsininkystei vystyti kaip tik sudarė vietinės žąsys, ypač Vištinių grupės žąsys.

1 pav. Vištinės žąsys

Vištinės žąsys. Lietuvos vištinės žąsys po antrojo pasaulinio karo buvo visai išnykusios. Buvo išlikusios tik užsienio šalių žąsų veislių kolekcijose, kur buvo saugomos kaip perspektyvus genofondas. Ir tik 1995m. iš kolekcijos laikomos Pamaskvėje buvo nupirkta 100 kiaušinių ir pervežta į Lietuvą, išperinti žąsiukai ir atkurta vištinių žąsų populiacija.

Vištinės žąsys yra baltos spalvos, mėlynų akių, galva vidutinio dydžio, snapas neilgas, tiesus, oranžinės spalvos; kaklas ilgas, status; liemuo vidutinio ilgio, platus, horizontaliai pastatytas; krūtinė gili, vidutinio pločio; uodega neilga, uodegos plunksnų nėra daug; kojos vidutinio ilgio, plačiai pastatytos, oranžinės spalvos; pilvas nemažos apimties; papildvėje būna viena dvi odos klostės.

2. Bendri selekcijos principai

Išskirtinė paukščių veisimo savybė yra tai, kad paukščiai veisiami grupėmis, tai yra pulkais. Veislinį pulką sudaro patinas su jam paskirtu optimaliu patelių skaičiumi, kuris atskirai paukščių rūšiai skirtingas, ir priklauso nuo produktyvumo tipo veislės. Jei paukščių laikytojas tas pačios veislės turi keletą patinų su jam priskirtomis patelėmis – taip pat yra vertinamas kaip vienas pulkas.

Saugant veislę būtina užtikrinti gryną vištinių žąsų veisimą. Todėl laikytojas auginantis vištines žąsis neturėtų laikyti kitų veislių žąsų arba veislinės žąsys turi būti pilnai izoliuotos, jų poravimosi ir kiaušinių dėjimo laikotarpiu, nuo kitų veislių žąsų. Saugomos žąsys privalo būti tipingos veislei. Kadangi vištinių žąsų populiacija nedidelė, o išmokos už žąsį labai mažos, todėl augintojai nepajėgtų įrengti atskirus lizdus žąsims, kad vestu individualią apskaitą ir atranką.

Dėl šių priežasčių įmanoma tik grupinė palaikomoji populiacijos selekcija. Žąsis selekcijai galima naudoti 4 metus. Veisliniame pulke rekomenduojama laikyti pirmamečių – 40 proc., antramečių – 30 proc., trečiamečių – 20 proc., ir keturių metų – 10 proc.

Vieno pulko žąsiai pakeisti (patelės + patinai) pakaitinio prieauglio paliekama ne mažiau kaip 5-3 žąsiukai. Reprodukcija gali vykti kas antri metai, bet tada paliekama ne mažiau 3-jų žąsiukų. Selekcinė programa vykdoma Lietuvos respublikos teritorijoje.

Paukščiai veisiami tik grynuoju veisimu, prisilaikant individualios arba masinės selekcijos programų.

Lietuvos vištinių žąsų selekcinė programa paremta masinės selekcijos pagrindu, augintojui pageidaujant gali būti taikoma individuali šių paukščių selekcija.

1. Pulko skaitlingumas. Veislinio darbo būtų efektyvumui pasiekti rekomenduojama formuoti veislinį pulką iš 50 žąsų ir 25 žąsinų.
2. Galima masinė ir individuali selekcija
 - 2.1 masinė selekcija
 - 2.2 individuali selekcija
3. Pulko pakeitimas, prisilaikant masinės selekcijos
 - 3.1 vienai veislinei patelei pakeisti reikia dviejų pakaitinių patelių.
 - 3.2 Vienam veisliniam patinui pakeisti reikia ne mažiau 5 pakaitinių patinų
4. Pulko paukščių dėslumas nustatomas grupiniu būdu, t.y. per metus arba per dėjimo sezoną iš (pulko) surinkus kiaušinius dalijant iš patelių skaičiaus.
5. Lyčių santykis formuojant veislinių žąsų poras
Rekomenduojama vienam patinui priskirti nuo 2 iki 3 patelių

6. Pulko įvertinimas pagal bonitavimą. Siekiant užtikrinti su veislininkyste susijusių duomenų rinkimo tęstinumą vištinių žąsų bonitavimas atliekamas pagal 1992 metais patvirtintas veislinių paukščių taisykles, kuriose Vištinės žąsų priskiriamos vidutiniam žąsų tipui.
7. Su veislininkyste susijusių duomenų registravimas atliekamas:
 - 7.1 Jauniklių masė: žąsų 9 -11 savaičių amžiuje.
 - 7.2 Jauniklių masė atrenkat į veislinius pulkus: nuo 26-32 savaičių amžiuje.
 - 7.3 Paukščių dėslumas: žąsų iki 47 savaičių amžiaus.
 - 7.4 Kiaušinių masė: žąsų 45 savaičių amžiuje sveriant 10 kiaušinių..
 - 7.5 Veislei auginamų paukščių kritimo procentas negali būti didesnis kaip 5 proc. per intensyvaus auginimo laikotarpį iki 9-12 savaičių amžiaus. Suaugusių paukščių kritimo procentas negali viršyti 5 proc., per metus.
 - 7.6 Taip pat turi būti registruojami ir inkubaciniai rodikliai: kiaušinių apvaisinimas, jauniklių išėigos nuo pakrautų inkubavimui ir nuo apvaisintų kiaušinių skaičius.

Žąsiukai pirmą kartą įvertinami 9 – 11 savaičių amžiuje. Jei neskirti pagal lyti, jų svoris turi būti ne mažesnis kaip 3,7 kg (skirtų pagal lytį žąsinų – 4,2kg, žąsų – 3,7 kg). Nepasiekę šio svorio žąsiukai brokuojami.

Kontrolinis svoris 26 savaičių amžiuje ne mažesnis 5,0 kg žąsinų ir 4,3 kg žąsų. Veislinių suaugusių žąsų svoris 55-70 savaičių amžiuje ne mažesnis: žąsinų – 6,0 kg, žąsų – 5,0 kg. Pirmamečių žąsų vidutinis kiaušinių svoris 40-45 savaičių amžiuje – ne mažesnis 140 g, sveriant 10 kiaušinių. Mažesni kiaušiniai turi būti brokuojami.

3. Paukščių pulko komplektavimas

Žąsų motininiam pulkui atrenkamos rugsėjo – gruodžio mėnesiais (priklausomai nuo žąsiukų išperinimo laiko). Pirmiausia kiekviena žąsis sveriama ir atskiriami žąsinai. Veislei paliekami sveiki, didelio svorio, gerai išsivystę paukščiai. Kur vedama produktyvumo apskaita ten, darant atranką, taip pat vadovaujamosi jos duomenimis: dėslumu, kiaušinių apvaisinimu, priauglio išėiga.

4. Paukščių pulko struktūra

Paukščių pulko struktūra priklauso nuo paukščių rūšies, vidinių ūkio sąlygų ir ypač nuo paukščių fermos paskirties.

Norint turėti tinkamą pulko struktūrą, reikia kiekvienais metais išauginti tiek prieauglio, kad jo užtektų reikalingam paukščių skaičiui pakeisti. Esant normalioms prieauglio auginimo sąlygoms, vienam pakaitiniam paukščiui išauginti reikia įsigyti tiek vienadienio prieauglio : žąsiukų - 2,5- 3 vienetus.

Fermose, kuriose žąsų prieauglis auginamas ne tik pagrindiniam paukščių pulkui papildyti, bet ir specialiai mėšai, prieauglio skaičius turi būti žymiai didesnis. Pirmaujančiose žąsų fermose, kur iš vienos žąsies išauginama 10-15 žąsiukų, suaugusių paukščių ir vienadienio prieauglio skaičiaus santykis sudarys 1:8, 1:13.

1. Lentelė Pavyzdinė paukščių pulko struktūra

Paukščių rūšys	Gamybinės fermos		Veislinės fermos		
	atitinkamo amžiaus paukščių procentas pulke	patinų ir patelių santykis	atitinkamo amžiaus paukščių procentas fermoje	atitinkamo amžiaus paukščių procentas atkuriamojoje grupėje	patinų ir patelių santykis
ŽĄSYS					
1- ujų metų	30	1 žąsinas 3-4 žąsimis	30	-	1 žąsinas 3-4 žąsimis
2- ujų metų	25		25	30	
3- ujų metų	20		20	70	
4- ujų metų	15		15	70	
5- ujų metų ir senesnės	10		10	70	

Žąsų planuojam kiaušinių produkcija nustatoma, padauginus esamą sausio 1 dienai dedeklių skaičių iš planuojamo dėslumo.

Planuojant kiaušinių produkciją atskirais mėnesiais, reikia nustatyti, kiek dedeklių bus fermoje vidutiniškai kiekviena mėnesį, ir turėti galvoje, kad atskirais mėnesiais paukščių dėslumas nevienodas.

2 lentelė. Vidutinis žąsų dėslumas atskirais metų mėnesiais (metinio dėslumo proc.)

Mėnesiai	Žąsys
Sausis	-
Vasaris	5
Kovas	20
Balandis	55
Gegužė	20
Birželis	-
Liepa	-
Rugpjūtis	-
Rugsėjis	-
Spalis	-
Lapkritis	-
Gruodis	-
Iš viso per metus	100

5. Produktyvumo apskaita

Produktyvumo apskaita vedama pagal šiuos pagrindinius rodiklius: dėslumą, kiaušinių svorį, paukščių gyvąjį svorį, konstitucijos tvirtumą, taip pat pagal palinkimą perėti.

Veislinėse fermose, rinkdama kiaušinius iš kontrolinių lizdų, paukštininkė (-as) paprastu pieštuku smailiajame kiaušinio gale užrašo paukščių pulko (arba individualų, priklausomai nuo pasirinkto selekcinio darbo pobūdį) numerį ir datą.

Dienos pabaigoje surinktų kiaušinių numeriai užrašomi į dėslumo žiniaraštį.

Metinei produktyvumo apskaitai vesti sudaromas suvestinis žiniaraštis arba naudojama atitinkama knyga. Kiekvieno mėnesio pabaigoje mėnesiniai dėslumo duomenys perkeliama į suvestinį žiniaraštį. Paukščių svoris žymimas rudenį, komplektuojant pulką rugsėjo – gruodžio. Paukščių skaičius ir produktyvumo apskaita vedama pagal veikiančias apskaitas.

5.1 Pagrindinių produktyvumo rodiklių apskaičiavimas

Dėslumo procentas=	$\frac{\text{Kiaušinių skaičius per laikotarpį} \times 100}{\text{dedeklių- dienų skaičius per laikotarpį}}$
Vidutinis dedeklių = skaičius per mėnesį	$\frac{\text{Dedeklių- dienų skaičius per mėnesį}}{\text{dienų skaičius per mėnesį}}$
Vidutiniškas dėslumas = per mėnesį	$\frac{\text{Sudėtų kiaušinių skaičius per mėnesį}}{\text{Vidutiniškas dedeklių skaičius per mėnesį}}$
Vidutiniškas dėslumas per metus nuo metų = pradžioje buvusių dedeklių skaičiaus	$\frac{\text{Sudėtų kiaušinių skaičius per metus}}{\text{Dedeklių skaičius metų pradžioje}}$

Įgyvendinant šią programą bus spendžiami šie klausimai:

1. Skatinami paukštininkai palaikyti paukščių ir veislių diferenciaciją pagal produktyvumą ar kitą kryptį.
2. Laikomasi grynojo veisimo principo bei selekcijos programos.
3. Plečiami ir gerinami vištinių žąsų veisliniai pulkai.
4. Finansuojama veislinių paukščių pulkų apskaitos vedimo bei produktyvumo kontrolė, ją atlieka asociacijos įgaliotas specelistas.
5. Atliekamas vienodas veislinių paukščių ženklavimas.
6. Rengiami veislinių paukščių pulkų vertintojai ir specialistai.
7. Veislinių paukščių laikytojus skatinti dalyvauti parodose, mokymuose, konkursuose.

3 Lentelė. Veislei atrenkamų vištinių žąsų dedeklių eksterjero vertinimas pagal atskirus požymius

Kūno dalių pavadinimas	Požymiai	
	Gerų dedeklių	Blogų dedeklių
Glava	Plati, vidutinio dydžio, neilga ir nestora. Priekinė galvos dalis be plunksnų.	Varniška, plokščia, ilga, siaura. Priekinė galvos dalis apaugusi plunksnomis.
Snapas	Trumpas, stiprus, truputį išlenktas, storas.	Ilgas, tiesus, plonas.
Krūtinė	Plati. Gili, apskrita, truputį atsikišusi į priekį, su išsivysčiusiu krūtinkaulių, gerai apaugusi mėsa.	Siaura, įdubusi, dažnai su trumpu krūtinkauliu.
Kaklas	Proporcingas, vidutiniškai išsivysčiusių raumenų ir gerai, tankiai apaugęs plunksnomis.	Ilgas ir plonas.
Nugara	Plati, lygi ir ilga (priklausomai nuo veislės).	Siaura, trumpa, siaurėjanti uodegos link.
Liemuo	Gilus, ilgas, platus, kiek palinkęs į užpakalį.	Trumpas siauras, mažo tūrio.
Uodega	Plačiai išskleista, nenuleista.	Nuleista.
Kojos	Plačiai statomos, tvirtos, palyginti trumpos, su nutrintais trumpais nagais.	Ilgos, ties sąnariais suglaustos ir su atšiauriais nagais.

6. Vištinių žąsų selekcinio darbo 2013 -2018 metais įvertinimas

4 lentelė. LŪGA veiklos ataskaita 2013-2018 metai

Veiklos rodiklis	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Asociacijos narių skaičius	14	14-4+5	14	22	25	22
Kilmės knygoje esančių gyvūnų skaičius	879	1093	1204	1415	1667	1824
Įrašų skaičius kilmės knygoje	430	623	721			280
Palikta žasiukų veislei, vnt.	330	211	112	210	252	157
Požymių pokytis:						
9 sav.(kg)	3,65	3,96	4,26	3,8	3,5	3,4
26 sav. (kg)	5,03	4,88	4,68	5,1	4,6	4,6
55 sav. (kg)	5,23	5,22	4,75	5	5,4	4,7
1 žąsis vidutiniškai sudėjo kiaušinių (vnt.)	29,5	35,5	18,6	34,5	26	28

Vištinių žąsų pulkų vertinimo rezultatai pagal pagrindinius selekcionuojamus požymius pateikti 5 lentelėje. Pagal atliktą analizę galima teigti, kad vištinių žąsų pulkai yra labai nevienodi, o jų rodikliai labai priklauso nuo žąsų laikymo ir šėrimo sąlygų.

5 lentelė. Bendra vištinių žąsų reprodukcinė pulkų vertinimo suvestinė

Rodikliai	Vertinamų paukščių skaičius vnt	Dėslumas		Vidutinis paukščių svoris 9 sav.		Kiaušinių svoris		Prieauglio išėiga		Žąsiukų išsaugojimas iki 9 sav.		Balų suma	Požymių skaičius	Balų vidurkis
		Vnt.	Balai	kg	Balai	g	Balai	%	Balai	%	Balai			
2012 (n=4)														
Min	11	15	50	4,1	70	150	60	67	80	80	50	210	3	70
Max	68	35	70	4,4	80	150	60	71	100	100	100	410	5	82
Vid.	44,3	26	56,7	4,3	77,5	150,0	60,0	68,0	85,0	92,5	85,0	335,0	5	74
2013 (n=6)														
Min	7	10	50	2,1	50	120	50	61	50	72	50	250	5	50
Max	159	53	90	4,7	100	160	70	71	100	100	100	460	5	92
Vid.	37,7	29	60,0	3,7	68,3	136,7	53,3	66,0	75,0	85,2	68,3	325,0	5,0	65
2014 (n=6)														
Min	12	11	50	2,4	50	120	50	25	50	58	50	200	5	40
Max	85	60	100	4,7	90	150	100	80	100	97	100	420	5	84
Vid.	35,3	35	83,3	3,6	63,3	138,3	83,3	63,5	68,3	81,7	61,7	333,3	5,0	67
2015 (n=3)														
Min	11	6	50	4,2	90	150	100	27	50	100	100	390	5	78
Max	57	31	50	4,4	100	160	100	71	100	100	100	450	5	90
Vid.	30,3	19	50	4,3	93,3	153,3	100	53,7	70	100	100	413,3	5	83
2016(n=2)														
Min	18	23	50	-	-	150	100	30	60	76	86	296	4	74
Max	78	46	90	4,2	80	160	100	65	70	100	100	440	5	88
Vid.	48	34	70	4,2	80	155	100	47,5	65	88	93	368	4,5	81
2017(n=8)														
Min	10	16	50	3,1	50	140	100	-	-	93	80	280	4	70
Max	129	33	60	4,3	90	160	100	100	100	100	100	450	5	90
Vid.	30,8	26	51,3	3,7	61,3	151,3	100	64,4	72,9	97,6	97,5	373,8	4,9	77
2018(n=2)														
Min	8	20	50	2,2	50	140	100	30	50	91	70	320	5	64
Max	24	36	60	4,4	100	160	100	60	50	100	100	410	5	82
Vid.	20	28	55	3,3	75	150	100	75	50	95,5	85	365	5	88

7. VIŠTINIŲ ŽĄSŲ KILMĖS KNYGOS VEDIMAS

Žemės ūkio ministro 2010 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 3D-591 Lietuvos nykstančių ūkinių gyvūnų augintojų asociacijai suteikta teisė vykdyti vištinių žąsų veislininkystės selekcinę programą, pildyti vištinių žąsų kilmės knygą ir kilmės registrą. Dabartinė selekcinė programa yra tęstinė vykdoma nuo 2010 m. skirta vištinių žąsų veislei atkurti ir toliau plėtoti.

Suaugusi žąsis vidutiniškai sveria 5 – 6 kg, o žąsinas 6 – 7 kg. Vidutinis išsiritusio žąsiuko svoris 98 g. Pradedą dėti kiaušinius būdamos 308-315 dienų. Per sezoną padeda nuo 15-25 ir daugiau kiaušinių jų vidutinis svoris 145-180 g.

Vištinių žąsų veislės selekcinis - veislinis darbas

- Pirmą kartą įvertinami 9 - 11 savaičių amžiuje. Jei neskirti pagal lytį jų svoris turi būti ne mažesnis kaip 3,7 kg. (skirtų pagal lytį žąsinų – 4,2 kg., žąsų 3,7 kg.). Nepasiekę šio svorio žąsiukai brokuojami, dar įvertinamas eksterjeras, jiems dedami kontroliniai spalvoti žiedai (3 pav.).
- Įvertinant 26 savaičių amžiuje svoris žąsinų turi būti ne mažesnis kaip 5,0 kg., o žąsų – 4,3 kg. Taip pat vertinamas eksterjeras bei suženklinami nuolatinio LŪGA plastikinių žiedu su individualiu numeriu, išduodamas kilmės sertifikatas.
- Tėvinis pulkas vertinamas 55 -70 savaičių: sudėtų kiaušinių skaičius, kiaušinio svoris, žąsų svoris, žąsiukų išėiga.

Vištinės žąsys yra vertinamos pagal asociacijos patvirtintas žąsų vertinimo taisykles atsižvelgiant į bendrus reikalavimus vertinant vidutinio tipo žąsis:

Lietuvos nykstančių ūkinių gyvūnų augintojų asociacijoje yra išrašomi žąsims kilmės sertifikatai 2 pav. Sertifikate surašomi laikytojo duomenys, išperinimo data, žąsų identifikavimo numeriai, ženklinimo būdas, produktyvumo duomenys, tėvinio ir motininio produktyvumo duomenys.

**LIETUVOS NYKSTANČIŲ ŪKINIŲ GYVŪNŲ AUGINTOJŲ
ASOCIACIJA**

VIŠTINIŲ ŽASŲ
(Vesėjės pavadinimas, rašoma didžiosiomis spausdintomis raidėmis
Vesėjės (vardas, pavardė arba įmonės pavadinimas, laikytojo kodas))

KILMĖS SERTIFIKATAS NR.000012
2012-11-25

Šiuo dokumentu patvirtinama žasų kilmė.

VILIUS ŽIOGAS, laikytojo kodas: 420892500226
(Vesėjės (vardas, pavardė arba įmonės pavadinimas, laikytojo kodas))

VILIUS ŽIOGAS, laikytojo kodas: 420892500226
(Savininkas (vardas, pavardė arba įmonės pavadinimas, laikytojo kodas))

Paukščio kilmės knygos pavadinimas: vištinių žasų kilmės knyga
Išperimo data: 2012 m.
Reprodukcinį žasų skaičius: 7
Žasų identifikavimo numeriai /kilmės knygos numeris (jeigu buvo suteiktas)
LUGA0401?; LUGA0402?; LUGA0403?; LUGA0404?; LUGA0405?; LUGA0406?;
LUGA0407?.

Ženklavimo būdas: žiedas ant kojos (žalios spalvos)
Žasų kilmė:
Motininio pulko ID Nr.: 420892500226 - 2011
Tėvinio pulko ID Nr.: 420892500226 - 2011

Produktyvumo duomenys:
Bendras motininio pulko įvertinimas (balais): 70
Bendras tėvinio pulko įvertinimas (balais): 70
Tėvinio ir motininio pulko produktyvumo duomenys:
Vid. žasiuko svoris 9 sav. amžiuje (balais): 70
Vid. dėslumas per dėjimo ciklą (balais): 50
Prieauglio išeiiga, (balais): 80
Žasiukų išsaugojimas iki 9 sav. amžiaus (balais): 90
Vid.kiaušinių svoris (balais): 60

Informacija apie savininko pasikeitimą:

<small>Vesėjės (vardas, pavardė arba įmonės pavadinimas, parašas)</small>	<small>Data</small>
<small>Savininkas (vardas, pavardė arba įmonės pavadinimas, parašas)</small>	<small>Data</small>

Pirmininkė Rūta Šveistienė
A.V. Lietuvos nykstančių ūkinių gyvūnų asociacijos atstakingo už informacijos teisingumą,
asmens pareigos, parašas, vardas, pavardė.

2 pav. Vištinių žasų kilmės sertifikatas

Vištinių žasų ženklavimo žiedai 3 pav. (kasmet ženklinama kita spalva) :

2 pav. Vištinių žasų ženklimas

8. ŽĄSŲ VERTINIMO TAISYKLĖS

1. Bendroji dalis

1. Paukščiai vertinami pagal tris pagrindinius požymius: eksterjerą, produktyvumą ir išsaugojimą.

Pagal suaugusių paukščių eksterjerą skiriami trys paukščių tipai: lengvasis, vidutinis ir sunkusis. **Vištinės žąsys priskiriamos vidutinių žąsų tipui ir yra vertinamos pagal vidutiniam žąsų tipui keliamus reikalavimus.**

1 lentelė. **Žąsų skirstymas pagal tipus (svoris kg, 1 metų amžiaus)**

Tipas	Lengvas iki kg	Vidutinis kg	Sunkusis, daugiau kaip kg
Žąsinai	5	5-7	7
Žąsys	4	4-5	5

2. Visi paukščiai vertinami pagal šiuos pagrindinius produktyvumo požymius: paukščio svoris, dėslumas, kiaušinių svoris, prieauglio išeiga.

2 lentelė. **Vidutiniai produktyvumo reikalavimai skirtingų tipų veislinėms žąsims (pirmų metų)**

Produktyvumo rodikliai	Lengvas tipas	Vidutinis tipas	Sunkusis tipas
Dėslumas per 5 pirmojo dėjimo ciklo mėnesius, vnt.	50	40	25
Prieauglio išeiga, proc.	70	65	60
9 sav. amžiaus žąsiukų svoris kg			
Patinų	3,7	4,1	4,5
Patelių	3,4	3,7	4,1

3. Atskiros paukščių rūšys, veislės, linijos ar populiacijos vertinamos kiekvienais metais.

4. Neturint viso produktyvumo ciklo duomenų, vertinant jauniklius atsižvelgiant į jų tėvų produktyvumą.

5. Būtina žinoti visų veislinių paukščių dviejų praėjusių generacijų kilmę.

6. Atskirų krosų (paukščių, kryžminimų pagal tam tikrą formulę) paukščiai vertinami pagal firmos, sukūrusios krosą, rekomendacijas.

7. Savininkas, parduodamas ar kitaip perleisdamas veislinius paukščius, privalo išrašyti veislinės vertės pažymą.

8. Veisliniai paukščiai vertinami balais pagal šiuos rodiklius: dėslumą, kiaušinio svorį, prieauglio išeigą, paukščio svorį ir išsaugojimą.

9. Vertinamiems paukščiams, pagal veislinę vertę skiriami atitinkami balai 100, 80 ar 60 balų.

2. Žąsų vertinimas

Žąsų vertinamos pagal dėslumą, priauglio išeigą, svorį ir išsaugojimą (3 lentelė).

3 lentelė. Vidutiniojo tipo žąsų vertinimas

Rodikliai	Balai					
	50	60	70	80	90	100
Dėslumas per 5 pirmojo dėjimo ciklo mėnesius, vnt.	15	20	25	30	35	40
Priauglio išeiga, %						
Perinant natūraliu būdu	61	63	65	67	69	71
Perinant inkubatoriuje	50	52	54	56	58	60
9 sav. amžiaus žąsiukų svoris, kg						
Patinų	3,5	3,8	4,1	4,3	4,5	4,7
Patelių	3,1	3,4	3,7	3,9	4,1	4,3
Žąsiukų išsaugojimas iki 9 sav. amžiaus, %	86	88	90	92	94	96

3 lentelėje vertinamų rodiklių apskaičiavimo apibūdinimas:

1. Žąsies dėslumas nustatomas suskaičiavus kiaušinius, sudėtus per metus.
2. Priauglio išeiga apskaičiuojama iš įdėtų į inkubatorių ar natūraliu būdu perinamų kiaušinių ir išsiritusių žąsiukų skaičiaus santykio.
3. Svoris nustatomas pasvėrus 9 sav. amžiaus žąsiukus.
4. Žąsiukų išsaugojimas skaičiuojamas nuo išsiritimo dienos iki 9 sav. amžiaus.

3. Bendras paukščių vertinimas

Vidutiniai paukščių pulko vertinimo duomenys surašomi į 6 lentelę. Pagal surinktų balų vidurkį paukščių bendras vertinimas yra:

- a) Labai geras: 81-100 balų;
- b) Geras: 61-80 balų;
- c) Blogas: Mažiau kaip 60 balų.

6 lentelė. Paukščių bendro vertinimo duomenys

Išperinimo metai	Vertinamų paukščių skaičius, vnt.	Dėslumas		Kiaušinių svoris		Priauglio išeiga		Žąsiukų išsaugojimas iki 9 sav.		Vidutinis paukščių svoris 9 sav.		Balų suma
		Vnt.	Balai	g	Balai	%	Balai	%	Balai	kg	Balai	

